

LISTEK.

Ivan Kunšič †. »Ljubljanski Zvon« je izgubil zopet čvrsto, čilo, mnogo obetajočo mladeniško moč izmed svojih sotrudnikov. Po mučni, dasi kratki bolezni je umrl dne 16. februarja t. l. v dunajski občni bolnišnici stud. phil. Ivan Kunšič. Rojen v Mevkšu pri Gorjah — v onem delu naše zemlje, ki s prirodno krasoto nadkriljuje vse druge, in ki je Slovencem poslal že toliko nadarjenih mož — dne 27. junija l. 1874., je dovršil srednje šole v Ljubljani l. 1895., prebil eno leto v celovškem semenišču, potem pa odšel na vseučilišče v Prago, da se popolnoma posveti vedi, katero je že na gimnaziji gojil s posebno marljivostjo in vzgledno vztrajnostjo — slovanski filologiji. Odtod je krenil lansko jesen na Dunaj, da bi se tu še bolj popolnil v svoji stroki pod izkušenim vodstvom Jagičevim, a prišel je semkaj — umret.

Zanimajoč se za najrazličnejše probleme svoje razsežne znanosti, je napolnil — obdarjen z izredno bogatim zgodovinskim čutom — svojo pozornost v prvi vrsti slovstveni zgodovini in zgodovinsko-jezikoslovni razlagi krajevnih imen. Žal, da mu ni bilo dano dokončati svojih študij na tem polju in ga je pobrala neizprosna smrt prej, nego je mogel dovršiti celo prvo večje delo — »Spomenik o češki in slovenski knjižni vzajemnosti« — za katero je zadnja leta nabral imenitnih in za našo slovstveno zgodovino neprecenljivih listin v praških, lvovskih in krakovskih zbirkah. Prijateljska roka bode morala zastaviti pero tam, kjer je moral nehati on.

Malo imamo Kunšičevih študij tiskanih, a kar jih imamo, vse so lepi prinosi k naši jezikovni, slovstveni in zgodovinski preteklosti. Razen v feljtonih naših političnih listov je razpravljaval slovstveno-zgodovinske drobtinice v »Zvonovem« listku ¹⁾, pisal »Imenoslovne paberke« v »Izvestja muzejskega društva«, sodeloval pri »Narodopisnem Sborniku«, pri »Věstniku slovanských starožitnosti«, pri »Novi Dobi« i. dr.

Koliko lepih načrtov, koliko uvaževanja vrednih idej se je porodilo v njegovem vedno delavnem, nikdar mirujočem duhu, ve le oni, ki je — kakor podpisaneec — dolgo vrsto let živel z rajnim Kunšičem v tesnejšem prijateljstvu in znanstvenem kontaktu. Še nekaj dni, preden je legel na smrtno posteljo, sva govorila o svoji skupni ideji, izdaji »Zgodovinskega imenika krajev na Slovenskem«, mi je pravil o doneskih k zgodovinski slovnici slovenskega jezika, ki jih je namerjal pisati, da bi nadaljeval, kar je bil tako lepo začel Vatroslav Oblak.

¹⁾ Uredništvo »Zvonovo« še hrani nekaj Kunšičevih doneskov za listek, med njimi natančno in obširno poročilo o lanjskem časnikarskem shodu v Pragi, pri katerem je pokojnik zastopal »Ljubljanski Zvon« na prošnjo urednika samega, ki je bil službeno zadržan (tega poročila uredništvo samo spričo pomanjkanja prostora ni bilo priobčilo). Iz te pokojnikove ostaline smo za to številko nalašč vvrstili v listek sledeči članek, hoteč z njim v našem listu posvetiti njegovim manom skromno spominščico, ki bodi obenem preludij k naimenitnejšemu dosedanjemu delu Kunšičevemu, zgoraj imenovanemu »Spomeniku o češki in slovenski vzajemnosti«, kateri izide v prihodnjih publikacijah Slovenske Maticе. — Hkratu opozarjamo prijatelje Kunšičeve na lep nekrolog v podlistku »Slov. Naroda« z dne 22. m. m., ki bodi s to opombo otet efemernosti.

Sedaj pa so ga ponosli na dunajsko osrednje pokopališče, zagrebli v tujo zemljo daleč doli ob ogrski cesti. In z njim so umrle vse njegove lepe namere, umrli njegovi vzorni načrti . . .

Z žalostnim, potrtem srcem smo stali ob njegovi krsti kot prijatelji in tovariši, morda še s težjim kot znanstveniki. Kaj je bil nam, to vemo, to čutimo sedaj, ko ga ni več v naši družbi, vedno prijaznega in postrežljivega, vedno vesolega, vedno zbijajočega šale in dovčipe; kaj je z njim izgubilo znanstvo, tega se osvestimo, ko išče omenjeno njegovo delo.

Bodi ti lahka zemlje odeja in mirno počivaj v tihem, mirzem, ozkem grobu, dragi prijatelj; v naših srcih pa ti bodi ohranjen trajen spomin!

Vladimir Levec.

Doneski k češki in slovenski književni vzajemnosti. Nikjer se ne sreča tako jasno značaj posameznega človeka kakor v listih, kateri niso bili namenjeni javnosti, ampak le dobremu prijatelju ali znanco. Taka pisma so za spoznanje tega ali onega človeka posebno tedaj važna, če je dotičnik nosil v glavi večje ideje nego vsakdanji ljudje. Nihče ne more podati verno podobe tega ali onega človeka, nihče ne more napisati popolnega, vsestransko natančnega životopisa n. pr. kakega pisatelja, učenjaka itd. samo na podlagi njegovih tiskanih del — poznati mora njegovo domače življenje, zasebno mišljenje, ki se v spisih, namenjenih javnosti, često kaže drugače, nego je v resnici. —

Dopisi slavni mož iz starejših dob pa so tudi drugače pomenljivi: časnikarstvo še ni bilo tako razvito kakor dandanes, in potreba pismenega občevanja učenjakov z učenjaki je bila zelo velika, ker le tem potem je bilo mogoče zvedeti najhitreje o literarnih novostih in vobče o duševnem življenju tujega naroda.

Samo en primer! Oglejmo si samo pisma Kopitarjeva in Miklošičeva. Kopitarjeva pisma so cele razprave, ki obsegajo pogosto več pol, Miklošičeva pa so le kratka prijateljska poročila ter obsegajo večinoma le par vrstic.

Za spisovatelja slovstvene zgodovine so taka pisma prave listine, najzanesljivejši viri. Razne literature imajo še cele vrste zbirk, ki obsegajo zasebno korezpondencije važnih pisateljev. Med vseh slovanskih je gotovo najvažnejši zbornik, katerega je začela izdajati ruska akademija znanosti l. 1888. pod naslovom: »Istočniki dija istorii slavjanskoj filologii«.

Za Rusi ne sastajajo v tem oziru Čehi, in tudi Slovenska Matica pripravlja podobno zbirko, ki bo obsegala zanimive viro za slovensko literaturo. V prvem zvezku izidejo zlasti medsebejni dopisi slovenskih in čeških literatov kot »Doneski k zgodovini literarne zveze med Čehi in Slovenci«. Največ za nas važnega blaga, ki išče v prvem zvezku Matičinega zbornika, brani muzej kraljestva češkega. Tu je večina Kopitarjevih pisem do Dobrovskega, katere je izdal V. Jagić v prvem zvezku »Istočnikov«, in takisto 134 listov Kopitarjevih do Hanke, ki so natisnjeni v 2. zv. »Istočnikov« (l. 1897.), in vrhu tega še 26 drugih (od 20. jul. dalje), o katerih je Jagić podal v imenovani zbirki samo vsebino. Teh 26 listov sem prepisal meseca decembra l. 1896. in pridajal v celoti zborniku Slov. Mat., dočim sem drugih, že v I. in II. zv. Istočnikov natisnjenih, priobčil samo regeste.

Peleg Kopitarjevih listov do Dobrovskega, Hanke so ohranjeni najbrže še drugi, katere je pisal Kopitar Feslu, v neurejeni Feslovi zapeščini. Toda teh doslej ni dobil še nihče v roko.